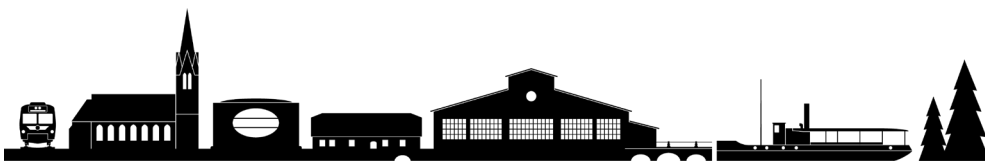
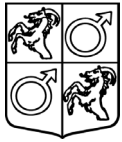

Plan för studie- och yrkesvägledning

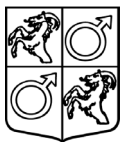

Förord

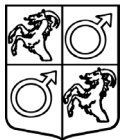
När börjar man drömma om hur livet skall bli? Hur prövar man sig fram? Hur tänker man om sig själv i olika situationer? Hur lär man känna sig själv? Att medvetet ställa sådana frågor sätter igång en process hos individen.

Studie- och yrkesvägledningen i Boxholm skall utvecklas så att den har fokus på det livslånga lärandet. Såväl den enskilde individen som samhället tjänar på att barn, ungdomar och vuxna lär känna sig själva, sina styrkor och intressen. Det är därför viktigt att starta tidigt med studie- och yrkesvägledning då medvetna val handlar om att reflektera över sig själv.

Innehåll

PLAN FÖR STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING	1
FÖRORD	2
STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING I BOXHOLMS KOMMUN	4
VAD ÄR STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING – SYFTE OCH DEFINITION.....	4
SYV-HELA SKOLANS ANSVAR.....	4
VIKTEN AV VÄGLEDNING.....	5
STYRDOKUMENT	6
SKOLAN OCH OMVÄRLDEN	6
<i>Mål</i>	6
HUR SER ANSVARFÖRDELNINGEN UT?.....	6
<i>Huvudmannens ansvar</i>	6
<i>Rektorns ansvar</i>	7
<i>Riktlinjer</i>	7
MÅLSÄTTNINGEN I BOXHOLMS KOMMUN	8
PLAN FÖR STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNINGEN GRUNDSKOLAN	9
AKTIVITETSPLAN FÖR STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING LÄSÅR 2021/2022	10
FÖRSKOLEKLASS – ÅK 9 STENBOCKSKOLAN	10
<i>Förskoleklass - åk 3</i>	10
<i>Åk 4 - 6</i>	11
<i>Åk 7 - 9 – SO</i>	11
<i>Åk 7 - 9 – svenska och engelska</i>	12
<i>Åk 7 - 9 – moderna språk</i>	13
<i>Åk 7 - 9 Övrigt</i>	13
<i>Grundsärskolan år 7 - 9</i>	14
FÖRSKOLEKLASS – ÅK 6 ÅSBO SKOLA	14
<i>Förskoleklass - åk 3</i>	14
<i>Åk 4 - 6</i>	15
BILAGA 1	16
EXEMPEL PÅ FRÅGOR VID FRAMTIDSPLAN.....	16

Studie- och yrkesvägledning i Boxholms kommun

Planen för Studie- och yrkesvägledning i Boxholms kommun omfattar all utbildning från förskoleklass till vuxenutbildningen. Syftet är att eftersträva likvärdig studie- och yrkesvägledning på varje utbildningsstadium, främja väl underbyggda val samt stärka elevernas motivation och lust till fortsatt lärande. Målet är att synliggöra vägledningen som en process och pedagogisk verksamhet. Denna plan ska användas som inspiration och vägledning för personal inom kommunens skolor. Den kräver vidare arbete på respektive skola, och varje enhet skall inför varje nytt läsår presentera en aktivitetsplan för hur man vill organisera sin studie- och yrkesvägledning. Planen kan också ge vårdnadshavare till kommunens barn och ungdomar insyn i skolornas arbete med att förbereda eleverna inför det kommande arbetslivet.

Vad är studie- och yrkesvägledning – syfte och definition

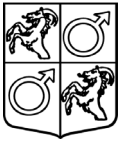
Studie- och yrkesvägledning syftar till att ge elever förutsättningar att hantera frågor som rör studie- och yrkesval. Studie- och yrkesvägledningen ska genomföras på ett professionellt sätt och vila på en vetenskaplig grund. Den vetenskapliga utgångspunkten för studie- och yrkesvägledning är olika karriär- och vägledningsteorier som grundas i pedagogik, sociologi och psykologi¹.

SYV-hela skolans ansvar

Studie- och yrkesvägledning kan beskrivas utifrån *ett vidare och ett snävare perspektiv*². Studie- och yrkesvägledning i ett vidare perspektiv omfattar *all* personal i skolan. I det vidare perspektivet är studie- och yrkesvägledning alla de aktiviteter som bidrar till att eleverna utvecklar de kunskaper de behöver för att göra välgrundade studie- och yrkesval. Det kan exempelvis vara prao, arbetsplatsförlagt lärande (APL), studiebesök, arbetslivsdagar, information om studier och utbildningar samt aktiviteter som syftar till att eleverna får utveckla sin självkänedom. Studie- och yrkesvägledning i ett snävare perspektiv handlar om den professionella studie- och yrkesvägledarens arbete med enskilda eller grupper av elever med fokus på val av utbildning, yrke, arbete och karriär. Den professionella vägledarens främsta verktyg är vägledningssamtalet.

¹ Skolverkets Allmänna Råd, Arbete med Studie- och yrkesvägledning (2013:1393)

² Skolverkets Allmänna Råd, Arbete med Studie- och yrkesvägledning (2013:1393)

Elevens behov av studie- och yrkesvägledning kan summeras som att eleven, utifrån sina förutsättningar, ska utveckla en valkompetens så att de är rustade att fatta beslut som är gynnsamma för deras personliga utveckling och framtid³. Eleven ska:

- bli medveten om sig själv
- bli medveten om olika valalternativ, såsom olika utbildningar och yrken
- bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen
- lära sig fatta beslut
- lära sig att genomföra sina beslut

Valkompetens

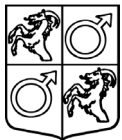
Skolverket

Vikten av vägledning

Vägledningen är ett viktigt verktyg för att höja skolresultaten, minska avbrotten från gymnasieskolan, öka genomströmningen i utbildningssystemet, förbättra matchningen på arbetsmarknaden och minska arbetslösheten bland unga⁴. Genom god vägledning kan vi stötta eleverna inför deras val av fortsatt utbildning vilket förebygger felval och avhopp inom både gymnasieutbildningen och vuxenutbildningen. Detta får i sin tur positiva effekter genom att eleven slipper ett misslyckande och att kommunen sparar pengar eftersom utbildningen inte riskerar att förlängas med ett eller flera år.

³ Skolverkets Allmänna Råd, Arbete med Studie- och yrkesvägledning (2013:1393)

⁴ Skolverkets Allmänna Råd, Arbete med Studie- och yrkesvägledning (2013:1393)

Styrdokument

Kommunernas studie- och yrkesvägledning regleras i Skollagen, förordningarna och läroplanerna⁵ samt Allmänna råd för studie- och yrkesvägledning⁶. Boxholm kommuns studie- och yrkesvägledning ansluter också till regionala rekommendationer för en likvärdig Studie- och yrkesvägledning⁷.

Skolan och omvärlden

Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Mål

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Hur ser ansvarsfördelningen ut?

Huvudmannens ansvar

Kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen är beroende av hur huvudmannen och rektorn prioriterar och organiserar verksamheten⁸. Huvudmannen ansvarar för att det hos skolpersonalen finns kompetens och en dimensionering som motsvarar elevernas behov.

Huvudmannen bör enligt de allmänna råden:

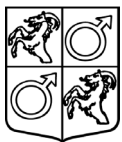
- konkretisera vad de nationella målen för studie- och yrkesvägledning innebär för den egna verksamheten, och
- vid beslut om organisation och resursfördelning säkerställa att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning kan tillgodoses.

⁵ Läroplan för grundskolan 2011 och Läroplan för grundsärskolan 2011

⁶ Arbete med Studie- och Yrkesvägledning. Skolverkets Allmänna Råd med kommentarer. Skolverket. 2013.

⁷ Likvärdig studie- och yrkesvägledning för barn, ungdomar och vuxna. Regionala Rekommendationer för Östergötland och Tranås. Regionförbundet Östsam. 2014.

⁸ Skolverkets Allmänna Råd, Arbete med Studie- och yrkesvägledning (2013:1393)

Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.
- den studie- och yrkesorienterade verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

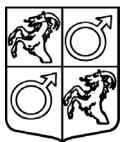
- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
- vara till stöd för den övriga personalens arbete med studie- och yrkesorienterande insatser.

Målsättningen i Boxholms kommun

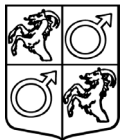
För att lyckas med sina studier behöver barn, ungdomar och vuxna utveckla sin självbild och sin framtidstro. De behöver förstå kopplingen mellan det de gör i skolan och vad som kommer att hända i framtiden, i deras yrkesliv. Syftet med denna plan är att sträva efter en vägledning med hög kvalitet och saklig information till eleverna.

Inom vuxenutbildningens skolformer är det viktigt att ha en beredskap för studie- och yrkesvägledning till de personer som ännu inte är elever i utbildning⁹. Det handlar om att erbjuda vägledning för elever och personer som planerar att börja studera men också om kommunens ansvar att aktivt söka upp och motivera dem som saknar utbildning. Därför behöver det finnas en plan för en sådan uppsökande verksamhet.

Boxholms kommun strävar efter att följa målen inom läroplanen för vuxenutbildningen (2012). Enligt målen ska individen

- få information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov
- ges möjlighet att få sina kunskaper och kompetenser validerade
- utveckla sin självkänedom och förmåga till studieplanering
- medvetet kunna ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper
- öka sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan få,
- ha kännedom om arbetslivets och arbetsmarknadens villkor när det gäller bl.a. arbetsrätt och arbetsmiljö generellt och om möjligt, inom sin studieinriktning, ha kännedom om möjligheter till vidare utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder, och
- vara medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och arbetsliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.

⁹ Skolverkets Allmänna Råd, Arbete med Studie- och yrkesvägledning (2013:1393)

Plan för studie- och yrkesvägledningen grundskolan

Varje stadie och skolenhet på grundskolan ska ha en aktivitetsplan som beskriver hur man ska arbeta för att nå målen. Dessa aktiviteter ska planeras/revideras av lärare samt annan skolpersonal, gärna i samråd med studie- och yrkesvägledare, och komplettera denna plan inför varje nytt läsår. Aktiviteterna ska tillgodose elevens behov av studie- och yrkesvägledning i vid och snäv bemärkelse.

Aktiviteterna ska vara kontinuerliga genom att

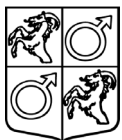
- de ska genomföras i alla skolformer, i alla årskurser och i alla ämnen
- vara medvetna, planerade inslag som skapar en helhet för eleverna

Aktiviteterna ska vidga elevernas perspektiv genom att

- motverka begränsningar vad gäller kön, social, kulturell bakgrund och funktionsnedsättningar
- utmana elevernas föreställningar om framtiden
- innehålla samverkan med arbetslivet och högre utbildningar

Aktiviteterna ska utveckla elevernas självkännetdom genom att

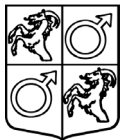
- leda till att eleven kan samla, analysera, sätta samman och kritiskt granska olika valalternativ
- bidra till att eleverna utvecklar förmågan att fatta och genomföra beslut i olika valsituationer

Aktivitetsplan för studie- och yrkesvägledning läsåret 2021/2022

Förskoleklass – åk 9 Stenbockskolan*Förskoleklass - åk 3*

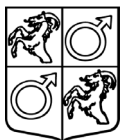
Aktivitet	Årskurs	Utförare
Värdegrundsarbete. Detta arbete sker dagligen och löpande. Se so/no pärm.	f-3	Pedagog
Arbete med NTA-temaområden. Olika teman kopplade till olika yrkesgrupper. Exempelvis tema jord kopplas till yrken som bonde, florist mm.	f-3	Pedagog
Intervjufrågor kring yrken	1	Pedagog
Återkommande besök hos eller från Folk tandvård och Räddningstjänst.	f-3	Pedagog
Gå på yrkesupptäckt (promenader)	1	Pedagog
Intervjua släkt och vänner om yrken. Därefter redovisa dem för klassen.	1	Pedagog
Prata om olika yrken på olika arbetsplatser, exv. vilka professioner finns det på ett sjukhus, på en skola, på en polisstation. Prata om hur man utbildar sig till dem	1	Pedagog
Visa filmer om olika yrken eller använda andra yrkesvägledningsmaterial	1	Pedagog
Studiebesök/arbetsplatsbesök/yrkesintervjuer för att samla in mer utförlig information om arbetsplatsen. Exv gällande vilka egenskaper som krävs, könsroller, arbetsgivare/arbetstagare, arbetsmarknad mm	1	Pedagog
Vilka yrken var vanliga förr i tiden? Kunskap om historiska yrken för att få en förståelse för hur samhället förändras	1	Pedagog
Skapa ett självporträtt som sedan används när eleven ska presentera sig själv	2	Pedagog
Skriva en framtidsplan. (Se bilaga)	3	Pedagog

Åk 4 - 6

Aktivitet	Årskurs	Utförare
Skapa ett självporträtt som sedan används när eleven ska presentera sig själv. Samlas i en pärm	4	Pedagog
Skriva en framtidsplan utifrån specifika frågeställningar. Detta tittar man sedan på igen i årskurs 6.	4	Pedagog
Intervjua släkt och vänner om yrken som därefter redovisas inför klassen.	4	Pedagog
Digitalt jobblabb i samarbete med Arbetets museum Norrköping	5 6	SYV

Åk 7 – 9 – SO

Aktivitet	Ämne	Årskurs	Utförare
Kurs om arbetsliv i samband med att eleverna går ut på prao	Samhällskunskap	8	Pedagog
Praouppgift i samband med prao. Eleverna ska ställa frågor till sin handledare och sedan redovisa sin arbetsplats för klassen.	Samhällskunskap	9	Pedagog
I kursen samhällsekonomi diskuteras löner, skatter och olika jobb.	Samhällskunskap	9	Pedagog

Åk 7 – 9 – svenska och engelska

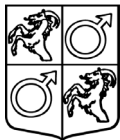
Aktivitet	Ämne	Årskurs	Utförare
"Boken om mig" "This is my friend" "Skriv ett brev till dig själv i framtiden" "Att börja nian – förhoppningar och farhågor"	Engelska Svenska	7 8 9	Pedagog
Besök på Corren (ej under pandemin) Skriva dagboksanteckningar under praon Presentera ett yrke i samband med praon Syftet är att eleverna ska få ökad insikt om exv. arbetsmiljö, socialt samspel mellan vuxna på arbetsplatsen, arbetstider, löner, karriärmöjligheter	Svenska	7 8 9	
Skriva sommarjobbansökan med personligt brev och CV	Svenska	9	
Studieteknik – Hur fungerar inläring och hjärnan Studieteknik – Hur arbetar du med nya texter på bästa sätt? Hur lär du dig nya ord? Hur slår du upp ord i en ordlista? Studieteknik i språkutveckling Hur lär just du på bästa sätt? Kännedom om sig själv och sitt lärande. Ser bland annat filmer från SLI.	Engelska Svenska	7 8 9	Pedagog
Värdegrundsarbete genom arbete med uppsatser, reflektioner, diskussioner om olika teman samt om litterära karaktärers beteenden/ageranden och fördomar	Engelska Svenska	7 8 9	Pedagog
I skönlitteratur och filmer jämföra medeltida yrken med yrken idag. Vilka yrken finns kvar? Varför har en del yrken försvunnit? (reflektion och diskussion) Ordkunskap: yrkestitlar och förklaringar	Engelska Svenska	7 8 9	Pedagog

Åk 7 – 9 – moderna språk

Aktivitet	Ämne	Årskurs	Utförare
Diskuterar det tyska skolsystemet och de olika utbildningstyperna och jämför det med det svenska skolsystemet.	Tyska	7-9	Pedagog
Studieteknik och strategier.	Tyska	7-9	Pedagog
Värdegrundsarbete genom diskussioner	Tyska	7-9	Pedagog
Samtal om prao	Tyska	8 9	Pedagog
Ser filmer om olika yrken på tyska	Tyska	9	Pedagog
Jobbar med olika yrken som eleverna får ta fram fakta om och presentera för sina klasskamrater.	Tyska	9	Pedagog
Skriva en jobbsökan till ett sommarjobb.	Tyska	9	Pedagog

Åk 7 – 9 Övrigt

Aktivitet	Årskurs	Utförare
Elever erbjuds individuella vägledningssamtal vid behov	7-9	SYV
Information i klass om gymnasiet och dess program.	7-9	SYV
Mjölby gymnasium besöker Stenbockskolan och presenterar sina program	8	SYV
Minmässa då gymnasieskolor bjuds in för att träffa eleverna	8 9	SYV
Tidigare elever bjuds in för att berätta om sina gymnasieval	8	SYV
Prao	8 9	SYV
Gymnasiebesök i Mjölby respektive Tranås	9	SYV
Eleverna erbjuds studiebesök och prova-på-dagar på gymnasieskolor (i grupp och enskilt).	9	SYV
Information till vårdnadshavare i samband med föräldramöte	9	SYV

Grundsärskolan år 7 – 9

Aktivitet	Årskurs	Utförare
Elever erbjuds individuella vägledningssamtal vid behov	7-9	SYV
Information till vårdnadshavare i samband med föräldramöte	9	SYV
Eleverna gör studiebesök/inpraktik på gymnasieskolor (i grupp och enskilt)	8 9	SYV
Prao	8 9	SYV

Förskoleklass – åk 6 Åsbo skola*Förskoleklass - åk 3*

Aktivitet	Årskurs	Utförare
Värdegrundsarbete. Detta arbete sker dagligen och löpande. Se so/no pärm.	f-3	Pedagog
Arbete med NTA-temaområden. Olika teman kopplade till olika yrkesgrupper. Exempelvis tema jord kopplas till yrken som bonde, florist mm.	f-3	Pedagog
Intervjufrågor kring yrken	1	Pedagog
Återkommande besök hos eller från Folk tandvård och Räddningstjänst.	f-3	Pedagog
Bjuda in vårdnadshavare som får berätta om sina yrken via Google meet	1	Pedagog
Intervjua släkt och vänner om yrken. Därefter redovisa dem för klassen.	1	Pedagog
Prata om olika yrken på olika arbetsplatser, exv. vilka professioner finns det på ett sjukhus, på en skola, på en polisstation. Prata om hur man utbildar sig till dem	1	Pedagog
Visa filmer om olika yrken eller använda andra yrkesvägledningsmaterial	1	Pedagog

Vilka yrken var vanliga förr i tiden? Kunskap om historiska yrken för att få en förståelse för hur samhället förändras	1	Pedagog
Skapa ett självporträtt som sedan används när eleven ska presentera sig själv	2	Pedagog
Skriva en framtidsplan. (Se bilaga)	3	Pedagog

Åk 4 - 6

Aktivitet	Årskurs	Utförare
Intervjua släkt och vänner om yrken. Därefter redovisa dem för klassen.	4-6	Pedagog
Visa filmer om olika yrken eller använda andra yrkesvägledningsmaterial	4-6	Pedagog
Dela ut ett antal yrken som eleverna med egen fantasi eller genom faktasökning får beskriva och sedan presentera och reflektera kring	4-6	Pedagog
Vilka yrken var vanliga förr i tiden? Kunskap om historiska yrken för att få en förståelse för hur samhället förändras	4-6	Pedagog
Värdegrundsarbete	4-6	Pedagog
Digitalt jobblabb i samarbete med Arbetets museum Norrköping	5 6	SYV

Bilaga 1

Exempel på frågor vid framtidsplan

Välj ut lämpliga frågor och anpassa dem efter elevens ålder!

1. a. Vad skulle du vilja arbeta med i framtiden?
b. Vad är det som intresserar dig i det jobbet?
2. a. Känner du någon som jobbar som? I så fall - har han/hon berättat något om sitt arbete?
b. Skulle du vilja besöka en sådan arbetsplats?
c. Finns det andra yrken där man gör liknande saker?
3. Hur blir man?
4. Vad krävs för att nå ditt mål?
5. Hur kan man få reda på mer om ett yrke?
6. a. Hur tycker du man skall vara för att kunna arbeta som?
b. Vilka kunskaper behövs i jobbet?
7. Vilka skolämnen tror du är viktiga för att nå ditt mål?
8. Vad är du bra på?
9. Vad tror du dina kompisar/föräldrar tycker du är bra på?
10. Hur kan du förbereda dig för att nå ditt mål?
11. Vilka är dina fritidsintressen?
12. Vilka skolämnen tycker du bra om?
13. a. Vilket/vilka gymnasieprogram tror du är bra att söka till om du vill bli?
b. Skulle du vilja göra studiebesök på något/några av de programmen?
c. Finns det andra program du skulle vilja besöka?
14. Vill du besöka en arbetsplats? I så fall - vilken?
15. a. Har du möjlighet att göra APP inom ditt intresseområde?
b. Vilka fördelar kan du se med det?